

**Sambeek, plangebied
Zandsteeg**
rapport 1400

Sambeek, Plangebied Zandsteeg

(Gemeente Boxmeer)

Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven

5.1.2e

Met een bijdrage van:

5.1.2e

Colofon

ADC Rapport 1400

Sambeek, Plangebied Zandsteeg (Gemeente Boxmeer)
Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven

Auteur: 5.1.2e

Met een bijdrage van : 5.1.2e (ArcheoSpecialisten)

In opdracht van: Gemeente Boxmeer

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, mei 2008

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend
uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

5.1.2e

Autorisatie:

5.1.2e

ISBN 978-90-6836-390-6

ADC ArcheoProjecten
Tel 033 299 8181
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Fax 033 299 8180
Email info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied	4
Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Algemeen	7
1.2 Vooronderzoek	7
1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen	7
1.4 Opzet van het rapport	9
2 Methoden	9
3 Resultaten	11
3.1 Fysisch geografisch onderzoek (5.1.2e ArcheoSpecialisten)	11
3.2 Sporen en structuren	13
3.3 Vondstmateriaal	13
4 Synthese	15
4.1 Algemeen	15
4.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen	15
5 Waardering en selectieadvies	16
5.1 Waardering van de vindplaats	16
5.2 Selectieadvies	16
Literatuur	17
Lijst van afbeeldingen	17
Lijst van Tabellen	17
Verklarende woordenlijst	19
Afkortingen in database	21

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied

Provincie:	Noord-Brabant
Gemeente:	Boxmeer
Plaats:	Sambeek
Toponiem:	Zandsteeg
Kaartblad:	46D
Coördinaten:	149670/405450 149730/405550
Projectverantwoordelijke:	5.1.2e
Bevoegd gezag:	Gemeente Boxmeer
Deskundige namens het bevoegd gezag:	5.1.2e
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer	
(CIS-code):	27242
ADC-projectcode:	4108326
Complex en ABR codering:	Akker (ELA)
Periode(n):	Vroege prehistorie tot Nieuwe Tijd
Geomorfologische context:	Rivierduin (RDU)
NAP hoogte maaiveld:	Ca. 14,25 m + NAP
Maximale diepte onderzoek:	Ca. 0,90 m - MV
Uitvoering van het veldwerk:	5 maart 2008 - 6 maart 2008
Beheer en plaats documentatie:	Depot van de Provincie Noord-Brabant te `s-Hertogenbosch

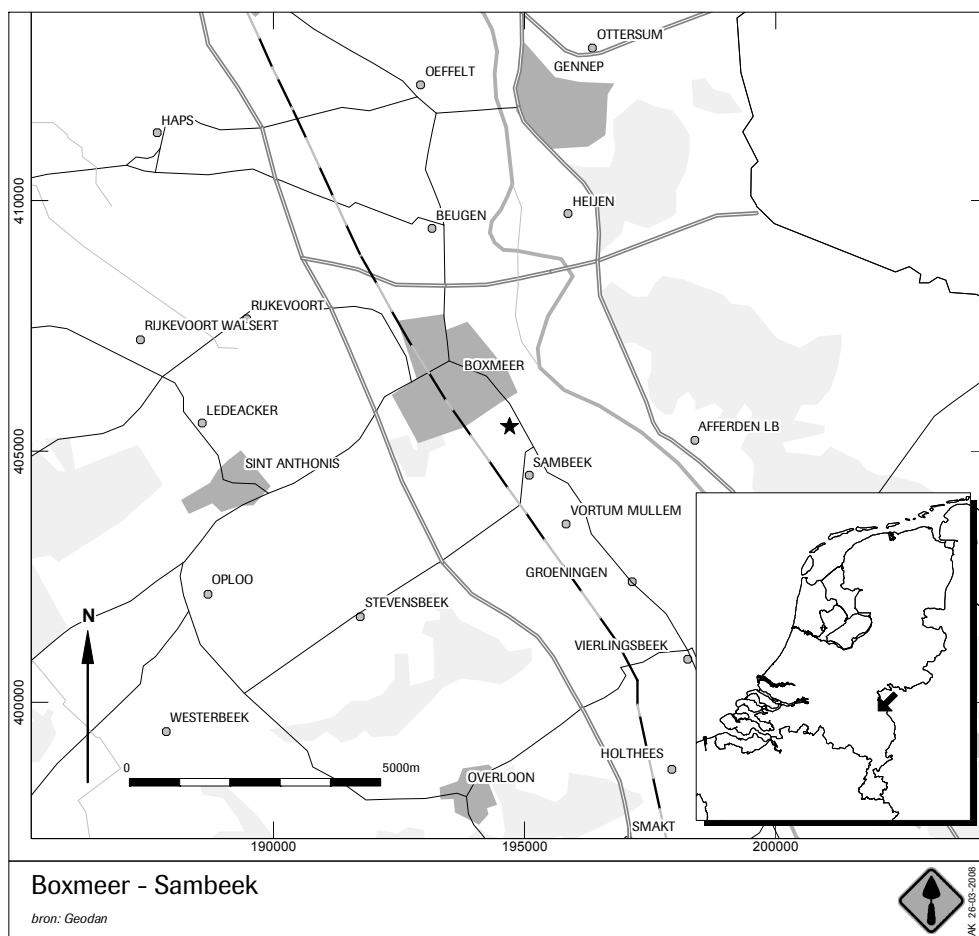

Samenvatting

In opdracht van de gemeente Boxmeer heeft ADC ArcheoProjecten een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven uitgevoerd in het plangebied Boxmeer – Sambeek – Zandsteeg. Aanleiding tot dit onderzoek is een bestemmingsplanwijziging in verband met toekomstige nieuwbouw. Op basis van de onderzoekshistorie, een bureauonderzoek en oppervlaktekartering aangevuld met een karterend booronderzoek, konden twee mogelijke vindplaatsen waargenomen worden. Op de locatie van één van deze mogelijke vindplaats zijn in totaal vier proefsleuven aangelegd. Op dit gedeelte van het plangebied blijken echter geen sporen van enige significante archeologische betekenis aanwezig te zijn. Op basis van deze resultaten van het onderzoek wordt geadviseerd om geen vervolgonderzoek te laten plaatsvinden. Hierdoor kan het hele terrein uit archeologisch oogpunt vrij worden gegeven.

Tabel 1. Tijdsduur van de verschillende (pre)historische perioden.

PERIODE	TIJD IN JAREN			
Nieuwe tijd	1500	na Chr.	-	heden
Middeleeuwen	450	na Chr.	-	1500 na Chr.
Romeinse tijd	19	voor Chr.	-	450 na Chr.
IJzertijd	800	voor Chr.	-	19 voor Chr.
Bronstijd	2000	voor Chr.	-	800 voor Chr.
Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	5300	voor Chr.	-	2000 voor Chr.
Mesolithicum (Midden Steentijd)	8800	voor Chr.	-	4900 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd)	300.000	voor Chr.	-	8800 voor Chr.

Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied op de topografische kaart.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In opdracht van de Gemeente Boxmeer heeft ADC ArcheoProjecten een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) in de vorm van proefsleuven uitgevoerd voor het plangebied Zandsteeg (afb. 1). In het plangebied is men voornemens woningen te gaan bouwen, waardoor archeologische resten verstoord gaan worden. Vooronderzoek (zie §1.2) heeft aangetoond dat op deze locatie mogelijk een vindplaats aanwezig is. Op basis van de boringen is gebleken dat de licht humeuze laag onder de bouwvoor houtskool bevat. Dit is een mogelijke aanwijzing dat hier in het verleden menselijke activiteiten hebben plaatsgevonden. Het zuidelijke gedeelte van het plangebied is de laatste tweehonderd jaar in gebruik geweest als kloostertuin. Het overige gedeelte van het onderzoeksgebied was en is nu nog steeds in gebruik als landbouwgrond. Direct ten oosten van het onderzoeksgebied ligt een terrein met een hoge archeologische waarde, met sporen uit de Bronstijd, IJzertijd en Romeinse Tijd. Verder zijn in de nabije omgeving meerdere meldingen bekend van vondsten, daterend van het Paleolithicum tot en met de Middeleeuwen (zie voor periodisering tabel 1). De voorgenomen bouwplannen zullen deze mogelijke vindplaats vernietigen, dan wel ernstig beschadigen.

Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 4000 ha en is momenteel in gebruik als grasland. Het gebied ligt ten westen van Sambeek en wordt begrensd door de Hogeweg in het westen, de Torenstraat in het oosten en de Zandsteeg in het zuiden. In het gebied zijn 4 proefsleuven aangelegd met een totale oppervlakte van 320 m².

Het veldwerk is uitgevoerd op 05 maart 2008 en 06 maart 2008. In die periode zijn de proefsleuven aangelegd en onderzocht conform het Programma van Eisen (PvE), dat door 5.1.2e is opgesteld.¹ Dit ontwerp is goedgekeurd door 5.1.2e van de Gemeente Boxmeer te Boxmeer. De vondsten en bijbehorende documentatie die tijdens het IVO zijn verzameld, zijn gedeponeerd in het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten te 's-Hertogenbosch.

Het veldteam bestond uit de volgende personen: 5.1.2e (projectverantwoordelijke/veldarcheoloog), 5.1.2e (veldtechnicus), 5.1.2e (veldassistent) en 5.1.2e (kraanmachinist van de firma Van Rattingen). De bij dit project betrokken fysisch geograaf was 5.1.2e, senior archeoloog was 5.1.2e. De directievoerder voor dit project is 5.1.2e (Past2Present-Archeologic), de wetenschappelijk begeleider 5.1.2e (ADC ArcheoProjecten). De contactpersoon bij de opdrachtgever is 5.1.2e. Het aardewerk is gedetermineerd door 5.1.2e.

1.2 Vooronderzoek

In verband met toekomstige ontwikkelingen in het plangebied Zandsteeg is een eerste archeologische inventarisatie in het onderzoeksgebied uitgevoerd in 2007 door Past2Present-Archeologic.² Dit onderzoek wees uit dat het terrein grotendeels intact is en niet verstoord door recente en of sub-recente bouwwerkzaamheden. Het terrein is gedeeltelijk in gebruik geweest als kloostertuin en gedeeltelijk als landbouwgrond. Direct ten oosten van het onderzoeksgebied ligt een terrein met een hoge archeologische waarde, met een bronsgieterij uit de Bronstijd en sporen uit de IJzertijd en Romeinse Tijd. Verder zijn in de nabije omgeving meerdere meldingen bekend van vondsten, daterend van het Paleolithicum tot en met de Middeleeuwen (afb. 2).

Daarop volgend is in 2008 door 5.1.2e en 5.1.2e een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) d.m.v. grondboringen uitgevoerd.³ Bij dit onderzoek is in een aantal boringen houtskool aangetroffen in de licht humeuze zandlaag onder de bouwvoor. Op basis hiervan is een gedeelte van het terrein, waarop de houtskool is aangetroffen, gemarkeerd als potentieel interessant archeologisch gebied.

1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen

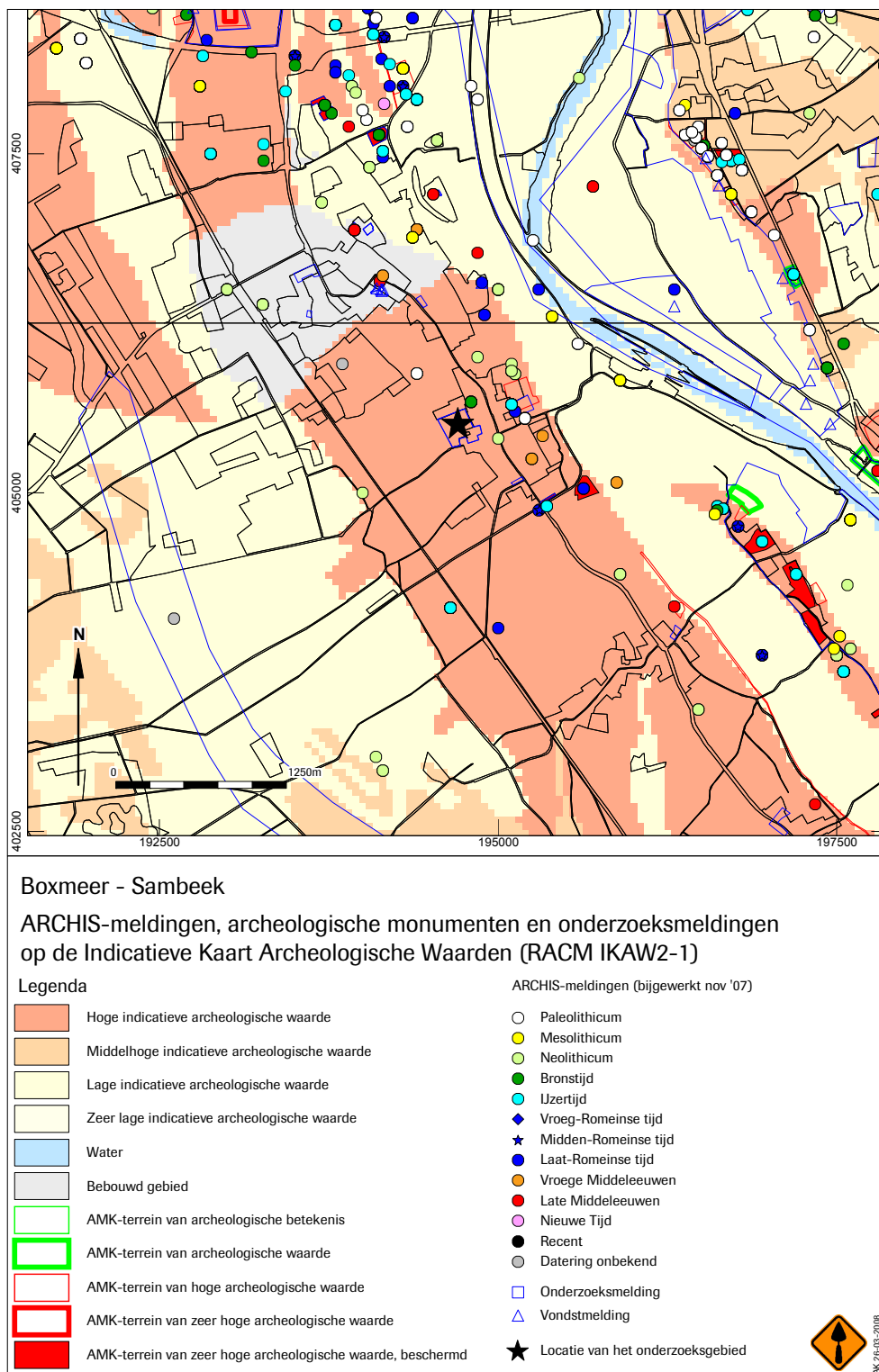
Het IVO in de vorm van proefsleuven heeft tot doel de aard, omvang en kwaliteit (gaafheid en conservering) vast te stellen van de vindplaats(en) in het gebied om te komen tot een definitief oordeel over de behoudenswaardigheid ervan. Daarnaast moeten gegevens verkregen worden om hetzij verder archeologisch onderzoek mogelijk te maken, hetzij adequate maatregelen voor behoud en beheer te kunnen treffen.⁴ Specifiek voor het plangebied Zandsteeg had het onderzoek verder tot doel om de bodemopbouw en de relatie daarvan met de mogelijk aan te treffen sporen vast te stellen.

¹ Kloosterman 2008, PvE nummer: 511.

² Kloosterman 2007.

³ Exaltus & Orbons 2008.

⁴ Cf. Handboek ROB specificaties, juni 1998

Afb. 2. Locatie van het onderzoeksgebied op de IKAW (Indicatieve Kaart Archeologische Waarden).

In het PvE zijn verschillende onderzoeksvragen gesteld. Deze worden in dit rapport beantwoord op basis van hetgeen in de proefsleuven is aangetroffen. Het is echter waarschijnlijk dat de getrokken conclusies bijgesteld moeten worden indien de vindplaats in de toekomst volledig wordt opgegraven.

De volgende onderzoeksvragen zijn in het PvE gesteld:

1. Zijn er archeologische resten (in situ) in het plangebied aanwezig? Wat is daarvan de locatie in horizontale en verticale zin?
2. Wat is de aard van deze resten?
3. Tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren de resten en wat is hun datering?
4. Wat is de fysieke kwaliteit (gaafheid en conservering) van de resten?
5. Wat is de spoor- en vondstdichtheid?
6. Welke bodemopbouw is waarneembaar? Welk verband bestaat er tussen de bodemopbouw en de aangetroffen resten?

1.4 Opzet van het rapport

Dit rapport betreft een standaardrapport zoals genoemd in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA 3.1 -specificatie VS05). In dit rapport worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd, waarna de eerste conclusies volgen. Dit onderzoek vormt geen eindstation, maar de basis van waaruit verder synthetiserend onderzoek kan plaatsvinden.

Na de samenvatting en dit inleidende hoofdstuk volgt een omschrijving van de onderzoeksmethoden in hoofdstuk 2. Vervolgens zullen de verschillende deelonderzoeken aan de orde komen. Allereerst zullen in hoofdstuk 3 de resultaten van het veldonderzoek aan bod komen. Deze resultaten zullen worden besproken aan de hand van de fysieke geografie, de aangetroffen sporen en structuren en het vondstmateriaal. In hoofdstuk 4 komt de synthese aan bod, waarin zal worden ingegaan op de resultaten van het onderzoek en de beantwoording van de onderzoeksvragen. In hoofdstuk 5 volgen de conclusies met de waardering van het onderzochte terrein en het selectieadvies.

2 Methoden

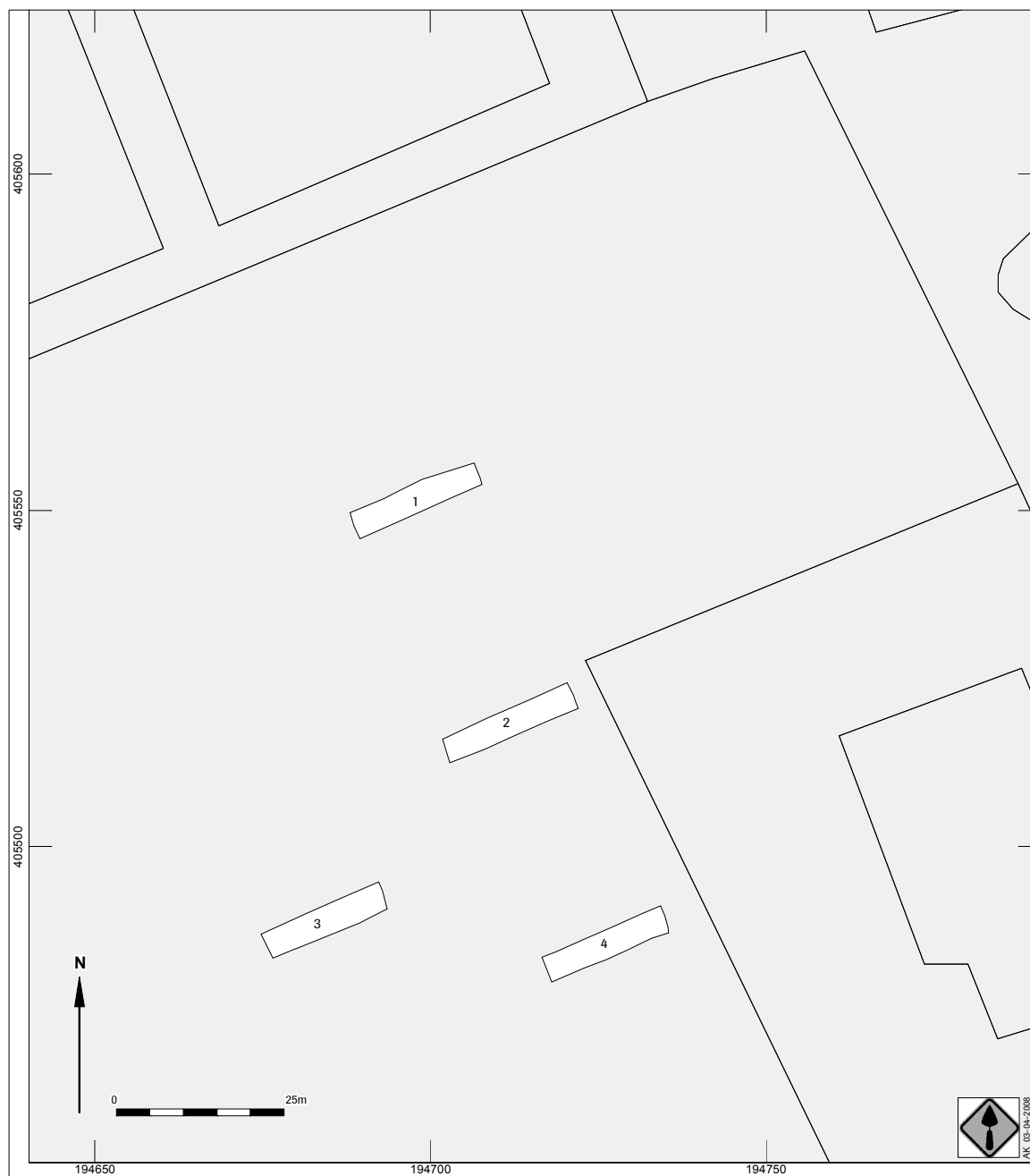
Het onderzoek is uitgevoerd conform de KNA 3.1 en het PvE.⁵ Tijdens het IVO zijn vier proefsleuven aangelegd. Ter plaatse waar de houtskool in de boringen is aangetroffen, die uitgelegd zouden kunnen worden als sporen van menselijke activiteit, zijn de vier sleuven aangelegd. De sleuven zijn oost-west georiënteerd met afmetingen van ca. 4 bij 30 m (afb. 3).

De vlakken zijn machinaal aangelegd, meestal zonder schaafbak, omdat dit de zichtbaarheid van de sporen ten goede kwam. Tijdens de aanleg van het vlak zijn vondsten in vakken van 5 x 4 m verzameld. Grondsporen zijn direct ingekrast. De vlakken en de stort zijn met behulp van een metaaldetector onderzocht. Vervolgens is het vlak en ieder spoor daarin gefotografeerd en getekend (schaal 1:50), waarbij om de 5 m een NAP-hoogte is bepaald. Een selectie van de aangetroffen grondsporen is met de hand gecoupeerd waarbij vondsten zijn verzameld. Deze selectie is gebaseerd op het onderscheid tussen natuurlijke en mogelijk antropogene verstoringen. Na het couperen van mogelijk antropogene sporen bleken deze van natuurlijke aard te zijn. Hierdoor zijn deze niet gefotografeerd en of getekend op schaal.

In alle putten was het nodig om het eerste vlak aan te leggen op het gele zand, onder de verbruining, omdat er zich in de verbruining geen sporen aftekenden. Tijdens het aanleggen van dit diepste vlak werd een putprofiel aangelegd. Het putprofiel is gefotografeerd en getekend (op schaal 1:20) en vervolgens beschreven door een fysisch geograaf.

Alle sporen, vlakhoogten, maaiveldhoogten, en putomtrekken zijn ingemeten met een robotic Total Station. Om de vijf meter is er een vlakhoogte en maaiveldhoogte genomen. Profielen zijn eveneens met behulp van een robotic Total Station digitaal getekend. Vondsten en spoorbeschrijvingen zijn digitaal in een database ingevoerd.

⁵ Kloosterman 2008.

Afb. 3. Overzicht van de aangelegde putten.

3 Resultaten

3.1 Fysisch geografisch onderzoek

(5.1.2e, ArcheoSpecialisten)

De opgravingslocatie Sambeek ligt op een Maasterras. Volgens de indeling van 5.1.2e (1999) is dit het terras van Vierlingsbeek, met een ouderdom van zo'n 12.000-13.000 jaar (Bølling). Het is gevormd tijdens een fase dat de Maas in een soort van overgang zat tussen een vlechtend en een meanderend systeem, een rivier gekenmerkt door een lage sinuositeit. Volgens 5.1.2e bestaan de sedimenten van dit terras vooral uit oeverwal-/oeverzettingen (voornamelijk bestaand uit fijn zand en silt), met daaronder veelal grovere zanden en grinden, gemiddeld vanaf zo'n 2 meter onder maaiveld, hoewel de top hiervan lokaal sterk kan variëren. Volgens 5.1.2e is de morfologie van dit terras een combinatie van geul restanten van een vlechtende rivier en jongere geulen met lagere sinuositeit met bijbehorende, nog niet volledig ontwikkelde oeverwallen. De morfologie is echter waarschijnlijk wel sterk beïnvloed door afvlakking en bewerking van het terrein.

Bovenop de afzettingen van het vlechtende systeem zijn vervolgens siltige zanden, lemen en kleien afgezet; dit zijn overstromingssedimenten die voornamelijk tijdens het Holocene zijn afgezet. In deze sedimenten heeft op uitgebreide schaal bodemvorming plaatsgevonden

Alle afzettingen op het niveau van de opgravingslocatie behoren geologisch gezien tot de Formatie van Beegden (de vroegere benaming luidt 'afzettingen van Kreftenheye 5'). De Formatie van Beegden betreft alleen sedimenten die door de Maas zijn afgezet (Pliocene tot en met Holoceen).

Uit het veldonderzoek is gebleken dat bovenstaande beschrijving van de afzettingen overeenkomt met de profielopbouw op de locatie Sambeek. Van onder naar boven zijn in het profiel aangetroffen (afb. 4): een matig fijn tot matig grof zandpakket, horizontaal gelaagd en afgewisseld met lemigere laagjes. Dit is de top van de afzettingen van de Laatglaciale sedimenten van het terrasniveau van Vierlingsbeek (en bodemkundig gezien de C-horizont). Hierboven zit een pakket matig tot sterk lemige bruine zanden (Zs2/Zs3), waarin bodemvorming heeft plaatsgevonden (de Bw horizont, ook wel verbruining genoemd). Hierboven zit een pakket sediment met vrijwel dezelfde lithologie, maar met een duidelijk donkerdere kleur. Dit is vermoedelijk het beakkerde en verploegde oude oppervlak (een begraven cultuurlaag, de Apb horizont). Hierboven bevindt zich nog de bouwvoor (de Aap horizont). Er is hier geen sprake van een esdek, er heeft geen ophoging van het terrein d.m.v. plaggenbemesting plaatsgevonden. Bemesting van de lemige sedimenten hier is waarschijnlijk ook niet nodig geweest, aangezien deze sedimenten van nature al een hoge vruchtbaarheid hebben.

Waarschijnlijk heeft er slechts in recentere tijden wat ophoging van het terrein plaatsgevonden.

De aanwezigheid van een koffiebruine Bw horizont is een gevolg van de uitspoeling en verwerking van klei- en leemdeeltjes onder invloed van percolerend regenwater. De uitgespoelde kleideeltjes slaan neer in de B-horizont, waar dan een lichte klei-aanrijking plaatsvindt. Deze interne verwerking (ook wel verbruining genoemd) heeft het ontstaan van een zogenaamde Bw horizont tot gevolg, die een zeer karakteristieke egaal koffiebruine kleur heeft. Deze verbruining treedt op als een vorm van interne verwerking waarbij ijzer wordt vrijgemaakt uit het kristalrooster van de mineralen. Dit ijzer wordt in huidjes afgezet rondom de minerale delen en veroorzaakt bruine verkleuringen. De uniforme verbruiningskleur is het gevolg van een uniforme verdeling van ijzerdeeltjes in de bodem en dit wijst op een goede doorluchting en daarmee een goede natuurlijke drainage. Verbruining gaat bijna altijd samen met de vorming van nieuwe kleimineralen. Bij deze bodemchemische processen worden tevens fragmenten van sporen mee verweerd en uitgespoeld.

Het proces van verbruining is een veelvoorkomend fenomeen rondom Boxmeer. Vooral tijdens de opgraving van Sterckwijck is de slechte zichtbaarheid van sporen als gevolg van dit bodemvormend proces een probleem geweest.

Afb. 4. Kolomopname van het profiel in put 4.

3.2 Sporen en structuren

Er zijn een dertiental sporen in het vlak waargenomen. Na couperen blijken alle sporen van natuurlijke aard te zijn, behalve een grote verstoring in sleuf vier (afb. 4) het betreft hier een recente verstoring. Er zijn geen antropogene sporen aangetroffen. De houtskool in boring vijfenvijftig is mogelijk afkomstig uit een natuurlijke verstoring die ter plaatse van die boring is aangetroffen. Sporadisch is houtskool waargenomen in de licht humeuze laag onder de bouwvoor. Het gaat hier echter om zeer geringe hoeveelheden en is mogelijk door bioturbatie meegenomen uit de bouwvoor.

3.3 Vondstmateriaal

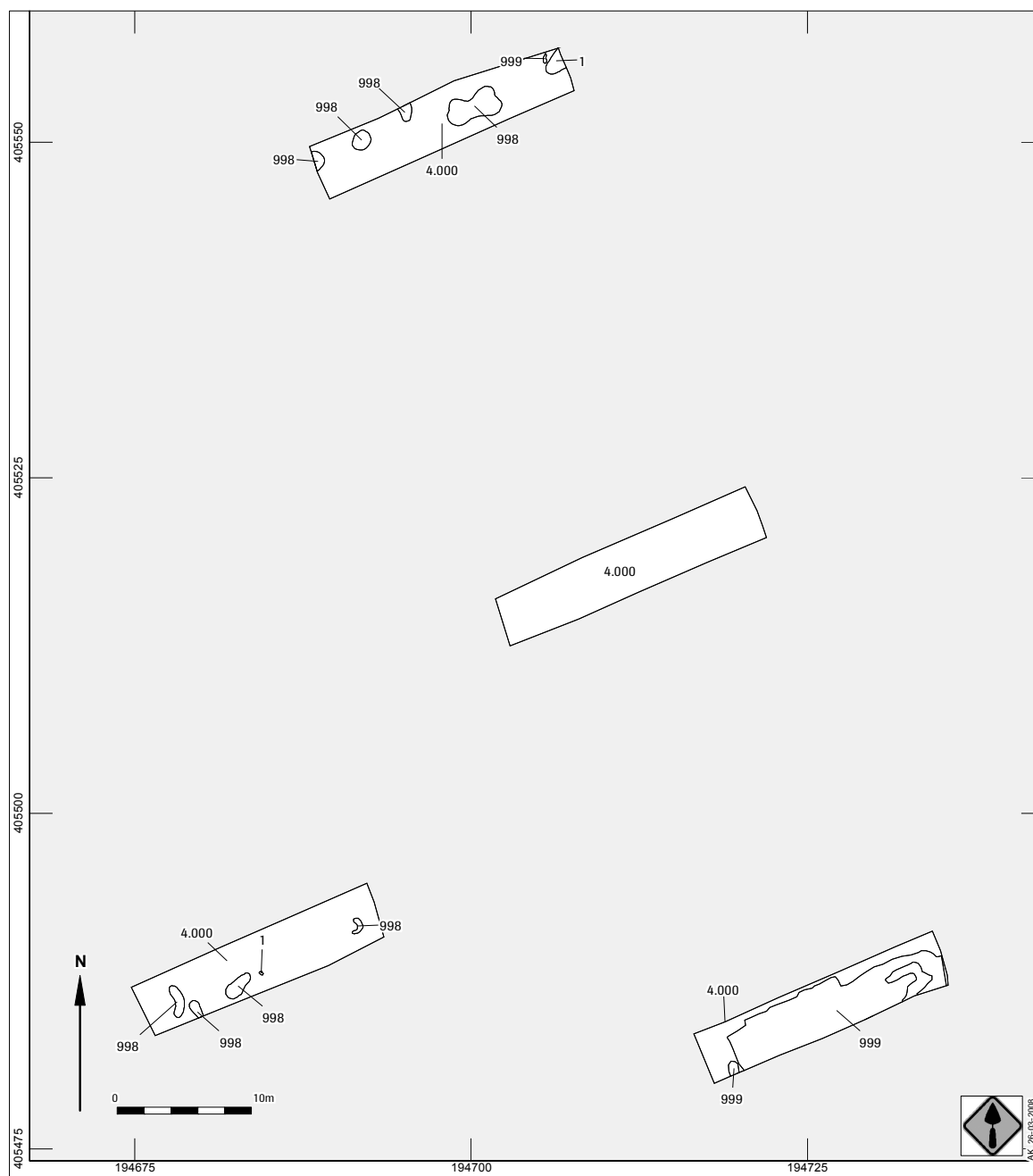
3.3.1 Aardewerk

Er zijn twee fragmenten aardewerk gevonden. Het betreft een rand van Siegburg steengoed, daterend uit de 2^e helft van de veertiende eeuw en een gedeelte van de standvoet van een kogelpot, daterend uit de late dertiende en veertiende eeuw.⁶ Dit aardewerk is tijdens de aanleg van het vlak aangetroffen in de bouwvoor of net daaronder.

3.3.2 Vuursteen

Een klein fragment vuursteen is aangetroffen in een natuurlijke verstoring in de eerste sleuf. Er is geen retouche, slagbult of slagvlak aanwezig. Het fragmentje heeft geen gelijkenis met de gebruikelijke vuurstenen werktuigen of afslagen en kan daarom niet gezien worden als door mensenhand vervaardigd.

⁶ Determinatie is gedaan door 5.1.2e

Afb. 5. Overzicht van de aangetroffen sporen

4 Synthese

4.1 Algemeen

Op basis van het vooronderzoek zijn in het plangebied twee mogelijke vindplaatsen vastgesteld. De mogelijke vindplaats die in het midden van het terrein gelokaliseerd is, is door middel van proefsleuven onderzocht. De verwachtingen die op grond van het vooronderzoek zijn gesteld, kunnen op basis van het huidige onderzoek niet worden bevestigd.

Er zijn, behalve de recente verstoring en de akkerlaag, geen sporen aangetroffen die duiden op bewoning in het verleden, anders dan akkerbewerking. Dit kan betekenen dat de sporen verploegd in de akkerlaag zijn opgenomen, of dat de sporen door de verbruining niet zichtbaar zijn. In beide gevallen moeten diepe sporen (waterputten en andere diepe kuilen) nog wel zichtbaar zijn in of onder de verbruining. Gezien het feit dat (diepe) sporen hier niet zijn aangetroffen en het aantal vondsten erg gering is, lijkt dit te bevestigen dat er op de locatie geen archeologische vindplaats aanwezig is. De twee in de bouwvoor aangetroffen fragmenten aardewerk zijn vermoedelijk op het land terechtgekomen bij het bewerken en of bemesten ervan. Het aardewerk dateert uit de veertiende eeuw en misschien iets eerder. Dit is een aanwijzing dat de akker al in de veertiende eeuw en mogelijk eerder in gebruik was. De houtskool, aangetroffen in de boringen, is sporadisch waargenomen, zij het niet in die mate die het booronderzoek doet vermoeden. De aangetroffen houtskool vormt hier dan ook niet de neerslag van een archeologische vindplaats.

4.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen die in het Programma van Eisen zijn gesteld zullen hier worden beantwoord op basis van de bevindingen van het proefsleuvenonderzoek.

1. Zijn er archeologische resten *in situ* in het plangebied aanwezig? Wat is daarvan de locatie in horizontale en verticale zin?
 - Op de locatie van de proefsleuven zijn geen archeologische sporen aangetroffen. Tevens is er onvoldoende vondstmateriaal om te kunnen spreken van archeologische waarde.
2. Wat is de aard van deze resten?
 - De enige grondsporen die zijn aangetroffen zijn natuurlijke- en recente verstoringen. Naast deze verstoringen zijn er twee fragmenten aardewerk aangetroffen en een klein fragment onbewerkt vuursteen. Het aardewerk dateert uit de late dertiende en veertiende eeuw.
3. Tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren de resten en wat is hun datering?
 - De kogelpot dateert uit de periode van late dertiende eeuw tot veertiende eeuw (VMEC-LMEB). Het Siegburg steengoed dateert uit de 2^e helft van de veertiende eeuw (LMEA-LMEB).
 - Het vuursteen is, doordat het niet bewerkt is, niet nader te dateren.
4. Wat is de fysieke kwaliteit (gaafheid en conservering) van de resten?
 - De fragmenten aardewerk zijn matig verweerd en verkeren in redelijk tot goede staat.
5. Wat is de spoor- en vondstdichtheid?
 - Archeologische sporen zijn niet aangetroffen. De vondstdichtheid is zeer laag.
6. Welke bodemopbouw is waarneembaar? Welk verband bestaat er tussen de bodemopbouw en de aangetroffen resten?
 - Het onderste pakket is de C-horizont en bestaat uit terrasafzettingen. Hier bovenop ligt de bodem. Het onderste gedeelte is de Bw (verbruining). Daar boven bevindt zich de bouwvoor/ oude akkerlaag.
 - Het aardewerk is waarschijnlijk afkomstig uit deze oude akkerlaag.
 - Het feit dat er geen esdek is aangetroffen, kan een verklaring zijn voor het ontbreken van sporen.

5 Waardering en selectieadvies

5.1 Waardering van de vindplaats

De waardestelling, zoals voorgeschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1, specificatie VS06) gebeurt op drie niveaus: belevingswaarde, fysieke kwaliteit en inhoudelijke kwaliteit. De eerste is niet van toepassing omdat de vindplaats niet bovengronds zichtbaar is. Alleen de laatste twee niveaus zijn op deze vindplaats van toepassing. De fysieke kwaliteit van de vindplaats is gebaseerd op haar conservering en gaafheid. De conservering geeft aan in hoeverre de resten behouden zijn, de gaafheid in hoeverre de vindplaats nog compleet is. De beoordeling is voor zowel gaafheid als conservering: drie punten voor hoge, twee punten voor middelhoge en één punt voor lage kwaliteit.

De vindplaats is niet aangetroffen. Wel is de oude akkerlaag aangetroffen. De conservering van de grondsporen is slecht of deze zijn niet aanwezig. Mogelijk zijn de sporen verbruind en hierdoor niet zichtbaar geworden, of de sporen zijn verploegd. Onder de verbruining zijn geen antropogene sporen aangetroffen. Het aardewerk dat verzameld is tijdens het aanleggen van de sporenvakken is weinig verweerd of gefragmenteerd. De conservering van sporen en vondsten wordt laag gewaardeerd.

De waardering van beide fysieke kwaliteitscriteria is in totaal 2 punten. Dit is een score die laag (< 5 punten) is en die haar het predikaat 'niet behoudenswaardig' oplevert (tabel 2). Ook op inhoudelijke kwaliteit, uitgedrukt in waarden voor zeldzaamheid, informatie en ensemble, wordt de vindplaats beoordeeld met hetzelfde puntensysteem. De totale score voor de inhoudelijke kwaliteit is 3 en de waardering van de vindplaats op basis van deze criteria is dan ook laag (7 punten of meer is hoog) te noemen.

Tabel 2. Scoretabel waardestelling (naar KNA, versie 3.1).

Waarden	Criteria	Scores			
		Hoog	Midden	Laag	Totale score
Beleving	Schoonheid	Wordt niet gescoord			
	Herinneringswaarde	Wordt niet gescoord			
Fysieke kwaliteit	Gaafheid			1	2
	Conservering			1	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid			1	3
	Informatiewaarde			1	
	Ensemblewaarde			1	
	Representativiteit	N.v.t.			

5.2 Selectieadvies

De nota archeologie 2006-2012 heeft, evenals de KNA, het geldende uitgangspunt dat behoudenswaardige planlocaties in principe *in situ* behouden dienen te worden. Uitsluitend indien dit niet mogelijk is, kan behoud *ex situ* plaatsvinden.

Op basis van de onderzoeksresultaten van de proefsleuven heeft de vindplaats uit archeologisch oogpunt het predicaat 'niet behoudenswaardig' gekregen. ADC ArcheoProjecten adviseert op deze locatie geen vervolgonderzoek uit te laten voeren. Archeologische waarden kunnen echter op basis van het vooronderzoek niet uitgesloten worden. Indien tijdens grondwerkzaamheden archeologische resten worden aangetroffen, dan dient dit alsnog te worden gemeld op basis van de Monumentenwet 1988 en de Wet op de Archeologische Monumenten. Aanbevolen wordt de uitvoerder van het grondwerk hiervan op de hoogte te stellen.

Literatuur

5.1.2e 5.1.2e, 2008: *Sambeek, gemeente Boxmeer, Inventariserend Veldonderzoek (IVO O); Bureauonderzoek, oppervlaktekartering en karterend booronderzoek*, ArcheoPro Archeologisch rapport Nr 805.

5.1.2e, 2007: Bureauonderzoek *Zandsteeg, Sambeek, gemeente Boxmeer*, Past2Present-ArcheoLogic-rapportage 462.

5.1.2e, 2008: *Programma van Eisen Sambeek Zandsteeg*, Past2present-Archeologic rapport 511, Woerden.

Lijst van afbeeldingen

- Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied op de topografische kaart.
- Afb. 2. Locatie van het onderzoeksgebied op de IKAW (Indicatieve kaart archeologische waarden)
- Afb. 3. Overzicht van de aangelegde putten.
- Afb. 4. Kolomopname van het profiel in put 4.
- Afb. 5. Overzicht van de aangetroffen sporen.

Lijst van Tabellen

- Tabel 1. Tijdsduur van de verschillende (pre)historische perioden.
- Tabel 2. Scoretabel waardestelling (naar KNA, versie 3.1).

Lijst van Bijlagen

Bijlage 1: Vondsttabel

Bijlage 1: vondsttabel

Vondst nr.	Put	Vlak	Vak	Spoor	ABR algemeen	ABR specifiek	determinatie	Afmeting (l * b * h) (cm)	datering	conservering
1	1	1		1	SXX *	SVU ***	vuursteen	2 * 2 * 0,5	onbekend	Gaaf
2	1	1	1	3000	KER **	AWG ****	kogelpot	3 * 1,5 * 1	late 13e en 14e eeuw	Gaaf
3	1	1	4	3000	KER **	AWG ****	Siegburg steengoed	3 * 3 * 0,5	2e helft 14e eeuw	Gaaf

* steen, ** keramiek, *** vuursteen, **** gedraaid aardewerk

Verklarende woordenlijst

Antropogene sporen Alle immobiele sporen van menselijke oorsprong, variërend van paalgaten of fosfaatvlekken tot muurresten.

AMK Archeologische Monumentenkaart geeft een overzicht van gewaardeerde archeologische terreinen in vier categorieën: 1) Archeologische waarde, 2) Hoge archeologische waarde, 3) Zeer hoge archeologische waarde en 4) Zeer hoge archeologische waarde beschermd. De AMK is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de RACM en de provincies en wordt beheerd door de RACM.

Archeologische indicatoren Indicatief archeologisch materiaal dat bij (boor)onderzoek een aanwijzing kan zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van een archeologische vindplaats.

Archis Archeologisch Informatie Systeem. Dit door de RACM beheerde systeem bevat informatie over o.a. onderzoeksmeldingen, vondstmeldingen, waarnemingen, complexen en monumenten.

C14 Koolstof (radioactieve isotoop), gebruikt voor datering.

CIS Het landelijke registratienummer ten behoeve van archeologisch onderzoek, uitgegeven door het Centraal Informatiesysteem.

CMA Centraal Monumenten Archief.

Conservering De mate waarin grondsporen, anorganische (aardewerk, vuursteen, metaal, glas etc.) en organische archeologische resten (bot, zaden, hout etc.) bewaard zijn gebleven.

Ensemblewaarde De meerwaarde die aan een vindplaats wordt toegekend op grond van de mate waarin sprake is van een landschappelijke en/of archeologische context.

Ex situ niet ter plaatse. Aanduiding die wordt gebruikt om aan te geven of grondsporen en / of artefacten zich niet meer op de oorspronkelijke plaats in de bodem bevinden. Behoud ex situ is het bewaren van de archeologische informatie door definitief onderzoek (opgraven, documenteren en registreren).

Gaafheid De mate van (fysieke) verstoring van de bodem en/of de (eventueel aanwezige) archeologische waarden, zowel in verticale zin (diepte) als in horizontale zin (omvang)

Herinneringswaarde De herinnering die een archeologisch monument oproept over het Verleden.

IKAW Indicatieve kaart van archeologische waarden, een door de RACM geproduceerde kaart op landelijk niveau met de verwachte relatieve of absolute dichtheid van (bepaalde) archeologische verschijnselen in de bodem.

IVO Inventariserend Veld Onderzoek. Het verwerven van (extra) informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied, als aanvulling op en toetsing van de archeologische verwachting, gebaseerd op het bureauonderzoek middels waarnemingen in het veld.

Informatiewaarde De betekenis van een monument als bron van kennis over het verleden. De informatiewaarde wordt bepaald door de mate waarin (een opgraving van) het monument een bijdrage kan leveren aan nieuwe kennisvorming over het verleden.

In situ Achtergebleven op exact de plaats waar de laatste gebruiker het heeft gedeponneerd, weggegooid of verloren. Behoud in situ is het behouden van archeologische waarden in de bodem.

KNA Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.

NAP Normaal Amsterdams Peil (=officieel peilmerk).

PVA Plan van Aanpak. Een door de opdrachtnemer op te stellen plan voor de uit te voeren werken waarmee beoogd wordt aan de vereisten zoals geformuleerd in het Programma van Eisen en/of het ontwerp te voldoen. Ook wordt hierin een voorstel gedaan voor de werkwijze waarmee de in het Programma van Eisen en/ of ontwerp geformuleerde resultaatsverwachtingen bereikt kunnen worden.

PvE Programma van Eisen. Het PvE is een door een bevoegde overheid opgesteld of bekrachtigd document dat de probleem- en doelstelling van de te verrichten werkzaamheden van de vindplaats geeft en de daaruit af te leiden eisen formuleert met betrekking tot het uit te voeren werk.

RACM Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurhistorie en Monumentenzorg, tot eind 2006 de ROB, Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek.

Representativiteit De mate waarin een bepaald type vindplaats typerend is voor een periode dan wel een gebied.

RTS Robotic Total Station. Hiermee worden vlakken direct digitaal ingemeten.

Schoonheid De esthetisch-landschappelijke waarde van een archeologisch monument, die vooral in zichtbaarheid tot uiting komt.

Selectieadvies Archeologisch inhoudelijk advies over de behoudenswaardigheid van een vindplaats. Dit wordt opgesteld aan de hand van de waarderingscriteria.

Zeldzaamheid De mate waarin een bepaald type monument schaars is (of is geworden) voor een periode of in een gebied.

Afkortingen in database

AARD SPOOR

Aard van het spoor

Code	Omschrijving
AKR	(oude) akkerlaag
AWC	aardewerk-concentratie
BA	balk
BES	beschoeiing
BG	boorgat
BKS	bekisting
BOC	botconcentratie
BPA	beschoeiing, palen
BPL	beschoeiing, planken
BPT	beerput/beerelder
BRL	brandlaag
BU	bustum
BUN	visbun
BV	bouwoor
CR	crematiegraf
DIG	dierbegraaving
DK	drenkkuil
DLT	doorlaat (door een muur)
DP	depressie
DR	drain
EG	erfgreppel
ES	esdek
FU	fuik
GA	gracht
GE	geul
GHE	grafheuvel
GR	greppel
GRK	grafkuil
GT	goot
HA	haard
HAK	haardkuil
HG	huisgreppel
HKC	houtschool-concentratie
HI	hoefindruk
HO	hout
HU	hutkom
IN	inhumatiegraf
KEL	kelder
KGO	ovale kringgreppel
KGR	ronde kringgreppel
KGV	vierkante kringgreppel
KL	kuil
KS	karrenspoor
LAK	Laklaag
LAT	latrine
LG	laag
LO	ophogingslaag
LS	stortlaag
MI	muurinsteek
MR	muur
MSK	mestkuil
MST	muursteen
MU	muuruitbraak
NV	natuurlijke verstoring
NVD	dierlijke verstoring
NVP	plantaardige verstoring
OV	oven
PA	houten paal
PAK	paal met paalkuil
PG	paalgat
PGK	paalgat met paalkuil
PK	paalkuil
PL	plank
PLW	plaggenwand
PO	poel
POE	poer
POT	potstal
PS	ploegspoor
PSE	ploegspoor, eergetouw
PSK	ploegspoor, keerploeg
REC	recent
RPA	palenrij
RPG	rij paalgaten
RPK	rij paalkuilen
RPL	rij planken
SG	standgreppel
SI	silo

SL	sloot
SPB	spaarhoog
SPG	spitsgracht
SS	spitspoor
ST	steen
STC	steenconcentratie
VL	vlek
VR	vloer
VSC	vuursteenconcentratie
VW	vlechtwerk
WA	waterput
WG	weg
WK	waterkuil
WL	wal
WOO	woonlaag
XXX	onbekend

COUPEVORM

Vorm van de onderkant van het spoor in de coupe.

Code	Omschrijving
ONR	onregelmatig
PNT	punt
RND	rond
VLK	vlak
KOM	komvormig

NG niet gecoupeerd

VLAKVORM

Vorm van het spoor op het horizontale vlak

Code	Omschrijving
LIN	lineair
ONR	onregelmatig
OV	ovaal
RHK	rechthoekig
RND	rond
SIK	sikkelvormig
VKT	vierkant

KLEUR

Duiding van de kleur.

Code	Referentie
BE	beige
BL	blauw
BR	bruin
GL	geel
GN	groen
GR	grijs
OR	oranje
PA	paars
RO	rood
RZ	roze
WI	wit
ZW	zwart

Daarnaast:

D	donker
L	licht
SCH	schoon
VL	vuil
ZR	zeer

DBRGR = donkerbruin (hoofdkleur is dan grijs)

INSLUITSEL

Aard van een insluitel van een vulling.

Code	Referentie
AS	as
AW	aardewerk vaatwerk
BOT	bot (geen schelp)
BW	bouwaardewerk (baksteen, dakpan, tegel)
FE	ijzeroer
FF	fosfaat
GL	glas
HK	houtschool
HL	hutenleem
HT	hout
KER	keramische objecten (weefgewichten)
KI	kiesel
LR	leer

MET	metaal
MN	mangaan
NS	natuursteen
OKR	oker
SCH	schelp
SL	slak
VKL	verbrande klei
VST	vuursteen

TEXTUUR

Textuur van een vulling met NEN-classificatie.

Code	NEN	Referentie
K	K	klei
ZK	Ks1	zware klei
MK	Ks2	matig zware klei
LK	Ks3	lichte klei
Z-K		zandige klei
ZI		zavel
ZZI	Kz1	zware zavel
MZI	Kz2	matig lichte zavel
LZI	Kz3	lichte zavel
L	L	leem
SL	Lz1	siltig leem
Z-L	Lz3	zandig leem
V	V	veen
V1	Vk3	venige klei
V2	Vk1	kleiig veen
V3	Vm	veen
Z-V	Vz1	zandig veen
Z	Z	zand
FZ	Zs1	fijn zand
MZ	Zs1	middelgrof zand
GZ	Zs1	grof zand
ILZ	Zs2	iets lemig zand
LZ	Zs3	lemig zand
IGHZ	g1	iets grindhoudend zand
MGHZ	g2	matig grindhoudend zand
SGHZ	g3	sterk grindhoudend zand
V-Z	Vz3	venig zand
G	G	grind
FG		fijn grind
GG		grof grind
IZHG	Gz1	iets zandhoudend grind
MZHG	Gz2	matig zandhoudend grind
SZHG	Gz3	sterk zandhoudend grind
ST		steen
HT		hout
H0	h1	humushoudend
H1	h2	matig humeus
H2	h3	humusrijk

INHOUD

Aard van het materiaal van een vondst.

Code	Referentie
AW	aardewerk vaatwerk
BOT	bot (geen schelp)
BW	bouwaardewerk (keramisch, geen steen)
COP	coproliet
GL	glas (geen slak)
HK	houtschool
HT	hout (geen houtschool, geen plantaardige resten)
KER	keramische objecten (weefgewichten ed.)
LR	leer
MET	metaal (geen slak)
MIX	gemengd
NS	natuursteen (geen vuursteen)
OKR	oker
PIJ	pijpenkoppen en -stelen
SCH	schelp
SL	slakken
TOU	touw (vaak vlas of bast)
TXT	textiel (wol of draad)
VKL	verbrande klei (geen lemen gewichten)
VST	vuursteen
XXX	overig

MONSTER

Aard van een monster.

Code	Referentie
MA	monster algemeen
MAR	monster artropoden
MBOT	monster bot
MC14	monster voor C-14 datering
MCH	chemisch monster
MCR	crematiemonster
MD	monster voor dendrochronologisch onderzoek
MFF	fosfaatmonster
MHK	houtschoolmonster
MHT	houtmonster
MP	pollenmonster
MSC	schelpenmonster
MSL	monster slijpplaat
MZ	zadenmonster voor botanisch onderzoek

VERZAMELWIJZE

Manier waarop een vondst of monster is verzameld.

Code	Referentie
AAC	aanleg coupe (handmatig schaven)
AANV	aanleg vlak of profiel (handmatig)
BIGB	bigbag
COUP	couperen (handmatig)
DETC	detectorvondst
LICH	lichten (vondst met omringende grond integraal verwijderd)
MAA	machinale aanleg
MAF	machinale afwerking (of machinaal couperen)
MSCH	machinaal schaven
PUNT	puntvondst (ingemeten)
SCHA	uitschaven (handmatig)
SPIT	uitspitten (handmatig)
TROF	troffelen

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	2, 3, 4, 5, 8, 12, 14, 18